

**UDSKRIFT AF DOMBOGEN
FOR
RETTE I AALBORG**

År 1995, den 2. januar blev i

sag nr. 9200949

Foreningen af Danske
Videogramdistributører
som mandatar for Egemont
Film A/S m.fl.

mod

Laserdisken v/
Hans Kristian Pedersen
Prinsensgade 38
9000 Aalborg

afsagt sålydende

K E N D E L S E:

I 1985 åbnede sagsøgte Hans Christian Pedersen specialforretningen "Laserdisken" med markedsføring af filmværker på laserdiscs. Markedsføringen var baseret på laserdiscs importeret fra England. Fra starten omsatte sagsøgte alene filmværkene ved salg, men fra 1987 blev de også udlejet.

Efter begæring af sagsøgeren blev der af fogedretten i Aalborg den 28. februar 1992 nedlagt forbud mod sagsøgtes udleje af discs.

I konklusionen anføres:

"Der nedlægges fogedforbud mod Laserdisken v/Hans Kristian Pedersens udlejning af filmværker på laserdiscs, hvortil medlemmerne af Foreningen af danske videogramdistributører gennem

aftale med ophavsrettens indehaver har erhvervet ret til fremstilling og distribution gennem udleje og anden form for distribution. Fogedforbudets nedlæggelse er dog betinget af, at rekvirenten stiller sikkerhed på 1. mill. kr. for den skade og ulempe, som kan påføres rekvisitus ved forbudet".

Vestre Landsret stadfæstede den 14. september 1992 fogedrettens afgørelse.

Den 11. marts 1992 anlagde sagsøgeren justificationssag, og der har siden været afholdt flere forberedende retsmøder, ligesom advokaterne har udvekslet et stort antal skrifter.

Til brug for sagens afgørelse har sagsøgte anmodet retten om at forlægge følgende spørgsmål for EF-domstolen:

Spørgsmål 1.

" Er EØF-Traktatens artikel 30 sammenholdt med artikel 36 samt artikel 85 og 86 til hinder for, at den, der af indehaveren af enerettighederne til et filmværk har fået overdraget en eneret til fremstilling og distribution af eksemplarer af filmværket i en medlemsstat, kan give samtykke til udlejning af egne udgivelser og samtidig forhindre udlejning af importerede udgivelser, der er bragt på markedet i en anden medlemsstat, hvor indehaveren af enerettighederne til fremstilling og distribution af eksemplarer af filmværket har givet samtykke til udlejning."

Spørgsmål 2.

"Er EØF-Traktatens artikler 85 og 86 til hinder for, at medlemmer af en forening, der står for hovedparten af al udgivelse og distribution af filmværker i en medlemsstat, eksklusivt kan forbyde en enkelt forhandler at udleje udgivne eksemplarer af et filmværk og dermed forhindre denne forhandler i at drive udlejningsvirksomhed."

Spørgsmål 3.

"Er EØF-Traktaten til hinder for, at en national lovgivning fortolkes således, at ophavsmanden bevarer sin eneret til at forbyde udlejning af enkelte eksemplarer af et udgivet værk, efter at han har givet samtykke til udlejning af andre eksemplarer af det udgivne værk."

Sagsøgeren har protesteret imod, at sagen forelægges for EF-domstolen, idet de spørgsmål, der ønskes forelagt, allerede er besvaret af domstolen i en tidligere sag, jfr. nedenfor.

En eventuel forelæggelse for EF-domstolen bør ske ud fra følgende forudsætninger:

Filmproducenterne antages ved lov eller i henhold til aftale med andre ophavsmænd til filmværkerne at have alle ophavsretlige beføjelser til de omhandlede filmsværker. Der er intet anført i sagen, der afkræfter denne formodning. Filmsproducenterne eller aftalepartnere, som de måtte have ovedraget rettighederne til, kan herefter påberåbe sig den danske ophavsretslovs § 23, stk. 3, hvorefter filmværker ikke uden ophavsmandens samtykke må spredes til almenheden gennem udlån eller udlejning.

Det lægges til grund, at de omhandlede discs lovligt kunne udlejes i England. Der er derimod ikke forelagt dokumentation for, at rettighedsindehaverne har meddelt et udtrykkeligt samtykke til udlejning. Sagsøgte købte de fleste af de pågældende discs hos det engelske firma Lightning Export, der ophørte med at drive virksomhed for 5 år siden. Firmaets direktør har i skrivelser såvel til sagsøgeren som sagsøgte oplyst, at de solgte discs blev leveret uden begrænsninger med hensyn til salg og udleje i England. Dette fremgår også af 2 kataloger fra henholdsvis 1985 og 1988, hvori det anføres: "All product supplied is free of restrictions and can be offered for subsequent rental and sale i the UK".

De mellem filmproducenterne og de danske videogramdistributører indgåede kontrakter giver efter deres indhold distributørerne eneret til fremstilling og distribution i bl. a. Danmark af filmværkerne, herunder på laserdiscs, med danske undertekster. End del af kontrakterne omfattes tillige ret til fremstilling og distribution af filmværkerne uden undertekster. Distribution omfatter i begge tilfælde udlejning.

Med hensyn til de af sagsøgte foreslåede spørgsmål til EF-domstolen bemærkes:

Ad. spørgsmål 1.

Justifikationssagen angår sagsøgtes ret til i Danmark at udleje laserdiscs, som lovligt er indkøbt i England og importeret til Danmark. Da disse discs lovligt - efter aftale med indehaveren af rettighederne eller i henhold til engelsk lovgivning - kunne udlejes i England, kan det spørgsmål rejses, om ikke dette i medfør af EØF - Traktatens art. 30 sammenholdt med art. 36, traktatens art. 85 og 86 og reglerne om det Indre Marked, medfører en ret for sagsøgte til også at udleje de pågældende discs i Danmark. Et tilsvarende spørgsmål har tidligere været forelagt for EF-Domstolen (Warner Brothers Inc. og Metronome Video ApS mod Erik Viuff Christiansen). Konklusionen i dommen, der blev afsagt den 17. maj 1988, er sålydende:

"Traktatens artikler 30 og 36 er ikke til hinder for anvendelse af en national lovgivning, som giver ophavsmanden mulighed for at gøre udlejning af videogrammer betinget af, at han giver sit samtykke, når der er tale om videogrammer, der allerede med hans tilladelse er bragt i omsætning i en anden medlemsstat, efter hvis lovgivning ophavsmanden kan kontrollere det førest salg, men ikke forbyde udlejning."

Sagsøgtes advokat har i skrivelse af 20. december 1994 anført, at dommen må læses i sammenhæng med præmisserne. Som begrundelse for en ny forelæggelse for EF-Domstolen anføres:

- a. Retstilstanden i England er ændret. I forbindelse med Erik Viuff Christiansen - sagen kunne rettighedshaveren ikke modsætte sig udlejning (retsmøderapport side 2606). Nu har rettighedshaveren derimod udlejningsret
- b. Den engelske rettighedshaver har positivt givet samtykke til udlejning i England i den aktuelle sag, hvorimod rettighedshaveren i Erik Viuff Christiansen - sagen ønskede at forbyde udlejning, og der var ikke givet samtykke (præmis 18). Udlejning skete alene, fordi den engelske lovgivning ikke respekterede rettighedshaverens forbud. Rettighedshaveren havde således i Erik Viuff Christiansen - sagen udstedt forbud, hvorimod der i den aktuelle sag er meddelt samtykke.
- c. I den aktuelle sag udlejes de samme filmværker i Danmark med rettighedshaverens samtykke. I Erik Viuff Christiansen - sagen var der tale om import af et filmværk, der endnu ikke var udgivet i Danmark, og hvor der heller ikke i Danmark var givet samtykke til udlejning. I den aktuelle sag udlejes de samme filmværker fra udlejningsforretninger i Danmark, hvilket ikke var tilfældet i Erik Viuff Christiansen - sagen.
- d. Præmis 12 side 2628 skal også særligt fremhæves, idet denne præmis af sagsøgte menes at være overtrådt, når de danske udgivelser af filmværket må udlejes, mens de importerede ikke må. Dette forhold viser tydeligt, at samhandlen bliver påvirket. Det følger direkte af ordlyden i art 36, at det ikke er tilladt.
- e. Det indre marked er opstået, og EF-direktivet (udlejningsdirektivet) er gennemført med det dobbelte formål at øge konkurrencen og nedbryde grænserne. Art 36 hjemler kun mulighed for undtagelse på områder, hvor der ikke er udstedt harmoniseringsdirektiver. Derfor er undtagelsen i art. 36 i dommen nu uden virkning, hvilket Warner blev advaret imod, jfr. artiklen i European Video Review, oktober

1992. Det bemærkes, at præmis 10 statuerer, at art. 30 er overtrådt.

f. Konkurrencereglerne i traktaten er aldrig prøvet.

Retten skal med hensyn til begrundelse b bemærke, at det som tidligere nævnt ikke er dokumenteret, at rettighedshaverne positivt gav samtykke til udlejning i England. Rettighedsindehaverne havde endvidere ikke i Erik Viuff Christiansen - sagen udstedt forbud mod udleje i England.

Præmis 12 (begrundelse d) ses ikke at kunne fortolkes som anført af sagsøgte.

Med hensyn til begrundelse e bemærkes, at der er enighed mellem parterne om, at EF-direktivet om udlejning ikke finder anvendelse på den foreliggende sag. Af hensyn til spørgsmålet om opretholdelse af forbudet kan det imidlertid være af interesse at inddrage såvel reglerne om Det indre Marked som udlejningsdirektivet.

Det tiltrædes, at EU-Traktatens konkurrenceregler ikke har været prøvet i denne sammenhæng.

Under hensyn til det anførte finder retten, at spørgsmål 1 forelægges for EF-domstolen til udtalelse, dog således at bemærkninger om, at der er givet samtykke til udlejning udgår.

Ad spørgsmål 2.

Spørgsmålet angår formentlig muligheden for sagsøgte eller andre for ved aftale med indehaverne af rettighederne at opnå forhandlerautorisation (på de af indehaverne angivne vilkår). Efter det oplyste, har sagsøgte ikke søgt forhandlerautorisation. Dette spørgsmål findes iøvrigt at burde afgøres efter dansk ret uden forelæggelse for EF-domstolen.

Ad spørgsmål 3.

Det er sagsøgtes grundsynspunkt, at hvis der er givet samtykke til udlejning i blot et EU-land, konsumeres udlejningsretten. Der er således hermed også vederlagsfrit givet samtykke til udlejning af de pågældende filmværker i andet EU-land uanset formatet. Dette ville fx. medføre, at et samtykke fra rettighedshaveren til et firma til udlejning af et filmværk i Danmark på videokassette eller laserdisc vil åbne adgang for alle i Danmark og andre EU-lande til at udleje filmværket - uanset formatet - uden aftale med eller vederlag til filmproducenten eller den, han måtte have overdraget sine enerettigheder til. Det ville være i klar modstrid med ophavsretslovens § 23, stk. 3, der anerkender ophavsmandens adgang til at udnytte udlejningsretten økonomisk (og ville overflødiggøre de øvrige spørgsmål). En sådan opfattelse ville efter rettens opfattelse også være i strid med EF-direktivet om udlejnings- og udlånsrettigheder. Lovgivningen og direktivet opretholder en sondring mellem salg og udleje. En forelæggelse for EF-domstolen må forudsætte, at sagsøgte er i besiddelse af discs, som i et eller andet omfang kan udlejes i henhold til et samtykke fra rettighedsindehaveren. Der findes ikke grundlag for at forelægge dette spørgsmål for EF-domstolen.

Retten finder således, at spørgsmål 1 - og alene dette - bør forelægges EF-domstolen til udtalelse.

T H I B E S T E M M E S:

Det af sagsøgte under 1 nævnte spørgsmål forelægges for EF-domstolen.

K. Arildsen

Udskriftens rigtighed bekræftes

RETEN I AALBORG, DEN 02/01-95

K. Arildsen